

Sveobuhvatni ekonomski i trgovinski sporazum između Kanade i EU (CETA): Rješavanje sporova između države i investitora (eng. Investor-State Dispute Settlement - ISDS)

Zašto ISDS?

ISDS je ključna sastavnica propisa o zaštiti ulaganja u sporazumima o slobodnoj trgovini. Konkretno, takve odredbe:

- Nude stranim ulagačima pristup neovisnom i nepristranom mehanizmu za rješavanje sporova vezanih za ulaganja.
- Potiču obostrana ulaganja štiteći strana ulaganja i promičući transparentno i predvidljivo ulagačko okruženje.
- Promiču stvaranje radnih mjesta stvarajući klimu pogodniju za ulaganja
- Ostavljaju odluku o pokretanju rješavanja spora s ulagačima, budući da oni najbolje mogu procijeniti utjecaj vladinih mjera.

Postoje zablude o tome što zaštita ulaganja, uključujući ISDS, može i ne može učiniti. Važno je zabilježiti da ISDS u CETA-i:

- Ne sprječava vlade da djeluju u javnom interesu
- Ne traži od vlada da plate naknade ulagaču samo zato što se vladinom mjerom smanjila dobit te
- Ne dopušta sudovima da usmjere vlade na mijenjanje zakona, propisa ili politike.

Što se nalazi u Sporazumu?

Ulaganja igraju ključnu ulogu u gospodarstvima Kanade i EU, promicanjem veza za globalne lance vrijednosti, unaprjeđujući pristup novim tehnologijama i stvaranjem veće konkurentnosti na tržištu. Važne odredbe o zaštiti ulaganja koje se nalaze u CETA-i će ulagačima iz Kanade i EU pružiti veću izvjesnost, stabilnost, transparentnost i zaštitu njihovih ulaganja, zadržavajući pri tome pravo svake vlade na donošenje zakona i upravljanje u javnom interesu.

Canada-European Union

Comprehensive Economic and Trade Agreement

CETA gradi na značajnom iskustvu Kanade i EU s ISDS-om

Kanada je ISDS uključila u sve svoje važne trgovinske sporazume, još od Sporazuma o slobodnoj trgovini između Kanade i SAD-a. Zemlje članice EU su zajednički vodile pregovore za više od 1400 bilateralnih ugovora o ulaganju, od kojih većina uključuje odredbe ISDS. CETA uključuje naše najbolje prakse i nadovezuje se na naše značajno iskustvo s ISDS-om, ali s važnim poboljšanjima:

- 1. Transparentnost** – Saslušanja u ISDS-u bit će otvorena javnosti, a podnesci će također biti javni (osim u slučajevima u kojima je potrebna zaštita povjerljivih komercijalnih informacija). Treće strane (pojedinci i organizacije) moći će svoje podneske uputiti arbitražnom vijeću.
- 2. Poboljšana pravila** – Nudi jasne smjernice arbitrima, uključujući pojašnjenja o tome što čini postupak poštenim i pravednim te odredbe koje omogućuju da sud žurno odbaci neozbiljne tvrdnje kako se proces ne bi zlorabio.
- 3. Potiče rad domaćih sudova** – Obustavljaju se rokovi za podnošenje podnesaka za ISDS, uz provođenje domaćih pravnih lijekova te pojačana savjetovanja i nove odredbe u posredovanju kako bi se potaklo rano rješavanje sporova bez posezanja za arbitražom.
- 4. Otežava rad fiktivnim tvrtkama** – Pojašnjava da investitor ne ispunjava uvjete za zaštitu ako mu nedostaje značajne poslovne aktivnosti u matičnoj državi te je u vlasništvu ili pod kontrolom investitora iz treće države.
- 5. Zadržava pravo za upravljanjem** – CETA ni na koji način ne narušava nadležnost Kanade ili EU-a i njezinih država članica da upravljaju i donose zakone, uključujući područja kao što su okoliš, kultura, sigurnost, zdravlje i očuvanje.

Jeste li znali?

U 2013. godini su izravna kanadska ulaganja u EU iznosila gotovo 187,3 milijarda dolara (132.89 milijarda eura), što predstavlja više od 24 posto izravnih kanadskih inozemnih ulaganja.

Iste godine, izravna ulaganja EU u Kanadu procijenjena su na više od 191,4 milijarda dolara (135.79 milijarda eura) što predstavlja više od 27,9 posto ukupnih inozemnih ulaganja u Kanadi.

Više o CETA-i možete pročitati na: www.international.gc.ca/ceta